

Sygn. akt VI A Ca 1326/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 kwietnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SA – Małgorzata Manowska (spr.)

Sędzia SA – Anna Orłowska

Sędzia SO (del.) – Marcin Strobel

Protokolant: sekr. sądowy Katarzyna Kędzierska

po rozpoznaniu w dniu 2 kwietnia 2014 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa G. M.

przeciwko (...) w W.

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 17 maja 2013 r., sygn. akt III C 1167/11

I. oddała apelację;

II. zasądza od (...) w W. na rzecz G. M. kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

VI A Ca 1326/13

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 27 października 2011 r. G. M. wniósł o zobowiązanie pozwanej (...) w W. do złożenia oświadczenia woli w brzmieniu: „(...) Oddział (...) w W. zobowiązuje się w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się orzeczenia w sprawie sądowej wypłacić G. M. kwotę pieniężną w wysokości 109.898,40 zł tytułem należnej w związku ze zwolnieniem ze służby wojskowej odprawy mieszkaniowej wraz z ustawowymi odsetkami od dnia zwolnienia z zawodowej służby wojskowej, do dnia zapłaty”.

Pozwana (...) w W. wniosła o oddalenie powództwa.

Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z dnia 17 maja 2013 r. zobowiązał (...) w W. do złożenia oświadczenia woli następującej treści: „(...) Oddział (...) w W. zobowiązuje się w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia wypłacić na rzecz G. M. kwotę 96.685,88 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 16 lipca 2011 r. do dnia zapłaty – tytułem odprawy mieszkaniowej należnej w związku ze zwolnieniem ze służby wojskowej”. W pozostałym zakresie powództwo zostało oddalone.

Sąd Okręgowy ustalił, że decyzją nr (...) z dnia 15 listopada 1997 r. majorowi G. M. przydzielona została osobna kwatery stała w L. przy ul. (...), na podstawie art. 13 ust. 4, art. 26. Ust. 1-3 i art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 22 czerwca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej /Dz. U. Nr 86 poz. 433/ oraz art. 104 Kodeksu Postępowania Administracyjnego.

Wyrokiem z dnia 5 lutego 2008 r. Sąd Okręgowy w Łodzi, (...) Wydział (...), rozwiązał, w sprawie o sygn. akt II C 1571/07 związek małżeński G. M. i M. M. (1). W pkt 2 ww. wyroku władza rodzicielska nad małoletnimi synami stron: M. M. (2) (ur. (...)) oraz M. M. (3) (ur. (...)) powierzona została obojgu rodzicom, przy równoczesnym ustaleniu miejsca zamieszkania synów przy miejscu zamieszkania matki M. M. (1).

Powód w dniu 22 maja 2009 r. decyzją nr (...) Ministra (...) został zwolniony z zawodowej służby wojskowej i przeniesiony do rezerwy ze skutkiem od dnia 30 czerwca 2009 r., po odbyciu 28 lat 11 miesięcy i 1 dnia służby.

Powód w dniu 22 czerwca 2009 r. złożył wniosek nr (...) o odprawę mieszkaniową w formie pieniężnej, w którym oświadczył, iż członkami rodziny, o których mowa w art. 26 ustawy z dnia 22 czerwca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, a których stosownie do powyższej ustawy uwzględnia się przy obliczaniu wysokości odprawy, są jego synowie – M. M. (2) i M. M. (3). Do wniosku powód załączył zaświadczenie o wysokości wysługi lat, ww. decyzję (...) nr (...) z dnia 22 maja 2009 r. oraz wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi w sprawie o sygn. akt IIC 1571/07.

W odpowiedzi na powyższe pozwana pismem z dnia 6 lipca 2009 r. wezwała powoda do uzupełnienia wniosku o odprawę mieszkaniową w formie pieniężnej poprzez dołączenie: zaświadczenia o nabyciu uprawnień do emerytury wojskowej lub do wojskowej renty inwalidzkiej wydanego przez wojskowy organ emerytalny oraz zaświadczenia o zwolnieniu i całkowitym rozliczeniu zajmowanej kwatery nr (...) w (...), jak również potwierdzenia uregulowania wszystkich należności z tego tytułu; równocześnie wskazując, iż powyższa dokumentacja jest niezbędna do rozpatrzenia wniosku powoda.

Powód, w dniu 28 sierpnia 2009 r. dostarczył pozwanej jedynie zaświadczenie z dnia 4 sierpnia 2009 r. z (...) o zwolnieniu go z zawodowej służby wojskowej i nabyciu przez niego uprawnień do wojskowego zaopatrzenia emerytalnego. Na dzień ówczesny powód, pomimo orzeczonego rozwodu, wraz z małżonką oraz dwójką synów zamieszkiwał w L..

Pracownik (...) - D. C. - odbyła z powodem w dniu 13 listopada 2009 r. rozmowę telefoniczną, z której sporządzona została notatka służbowa. W powyższej rozmowie powód poinformował pozwaną, iż sprawa wykwaterowania byłej żony została zawieszona przez komornika z uwagi na okres jesienno - zimowy, a sam powód nie może podjąć stosownych działań w tym zakresie, ponieważ jest po wypadku.

Pismem z dnia 22 grudnia 2009 r. (...) poinformowała G. M., iż z uwagi na niedostarczenie przez niego zaświadczenia o zwolnieniu i całkowitym rozliczeniu zajmowanej kwatery nr (...) w (...), wniosek powoda z dnia 22 czerwca 2009 r. pozostaje bez rozpatrzenia do czasu uzupełnienia powyższego braku formalnego.

W dniu 11 stycznia 2010 r. pozwana otrzymała pismo byłej małżonki powoda - M. M. (1), informujące, iż od 9 listopada 2009 r. powód nie zamieszkuje w kwatery w L., jak również nie kontaktuje się z dziećmi. Równocześnie M. M. (1) zwróciła pismo pozwanej z dnia 22 grudnia 2009 r. pomyłkowo odebrane przez jednego z synów powoda. W rzeczywistości powód uległ poważnemu wypadkowi i przez wiele miesięcy leczył się w Ł., a była żona nie miała z nim kontaktu - stąd uznała błędnie, że powód opuścił przedmiotowe mieszkanie.

Pracownik pozwanej w dniu 13 stycznia 2010 r. w rozmowie telefonicznej z powodem ustalił, iż powód zamieszkuje w Ł. pod adresem ul. (...). Na powyższy adres pozwana skierowała ponownie pismo z dnia 22 grudnia 2009 r.

Powód pismem z dnia 18 marca 2011 r. skierowanym do pozwanej wniósł o uzupełnienie wniosku o wypłatę odprawy mieszkaniowej w formie pieniężnej z dnia 22 czerwca 2009 r. poprzez dopisanie dwóch niepełnoletnich synów - M.

i M. M. (3), którzy pomimo orzeczonego rozvodu nadal z nim zamieszkują. Równocześnie podniósł on, iż w trakcie składania ww. wniosku został źle poinformowany o przysługujących normach przy odprawie. Do powyższego pisma powód dołączył poświadczenie zamieszkania nr (...), wskazujące iż zameldowany jest on na pobyt stały pod adresem: L. - Osiedle (...), a wraz z nim zamieszkuje M. M. (1) oraz dwóch synów - M. i M..

Pismem z dnia 29 marca 2011 r. pozwana zwróciła się do M. M. (1) z prośbą o zajęcie stanowiska, czy po zwolnieniu zajmowanej kwatery i przekazaniu jej do dyspozycji (...), będą nadal wspólnie zamieszkiwać także z ojcem G. M..

W czerwcu 2011 r. powód przeprowadził się z przedmiotowego mieszkania do zakupionego w lutym 2010. r. mieszkania w Ł. przy ul. (...).

W dniu 26 czerwca 2011 r. M. M. (1) zawarła z (...) w W. - Oddziałem Regionalnym w B. umowę nr (...) najmu lokalu mieszkalnego położonego w miejscowości L. na Osiedlu (...), o łącznej powierzchni 35m. kw., na czas określony - 5 lat (§ 7 umowy). W § 1 powyższej umowy znalazł się zapis, iż umowa powyższa została zawarta na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 22 czerwca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych RP. M. M. (1) wyprowadziła się wraz z synami z kwatery w L. przy ul. (...) w lipcu 2011 r. do ww. mieszkania wynajmowanego od (...) znajdującego się na tym samym osiedlu.

W dniu 15 lipca 2011 r. sporządzony został protokół zdania kwatery znajdującej się w budynku mieszkalnym w L. przy ul. (...).

W piśmie z dnia 21 lipca 2011 r. (...) w W. poinformowała powoda, iż w jej ocenie pozwana zrealizowała uprawnienia w zakresie zakwaterowania przysługujące byłej małżonce oraz jego dzieciom G. M. poprzez podpisanie umowy najmu lokalu nr (...) z dnia 24 czerwca 2011 r. Ponadto wskazała, iż z uwagi na powyższe brak jest podstaw faktycznych i prawnych do wypłaty odprawy mieszkaniowej obliczonej przy uwzględnieniu ww. członków rodziny. Równocześnie pozwana powiadomiła powoda, iż zawarcie umowy cywilnoprawnej na podstawie przepisów ustawy o zakwaterowaniu w brzmieniu obowiązującym do dnia 20 czerwca 2010 r. nastąpi niezwłocznie po uzupełnieniu przez powoda brakującej dokumentacji, wymienionej w piśmie z dnia 6 lipca 2009 r., tj. zaświadczenia o zwolnieniu i całkowitym rozliczeniu kwatery nr (...) w (...).

W dniu 17 sierpnia 2011 r. powód przedstawił pozwanej zaświadczenie o tym, że nie ma wobec (...) zaległości z tytułu opłat za używanie lokalu i opłat pośrednich. Równocześnie powód przedłożył oświadczenie M. M. (1) z dnia 26 lipca 2011 r. o wyrażeniu przez nią zgody na zamieszkanie dwóch małoletnich synów M. i M. M. (3) w miejscu zamieszkania ich ojca - G. M., tj. w Ł. przy ul. (...). Do powyższego powód dołączył zaświadczenie, zgodnie z którym synowie M. i M. M. (3) zameldowani są na pobyt stały przy u. (...) od dnia 28 lipca 2011 r.

Obecnie synowie M. i M. M. (3) przebywają w mieszkaniu powoda w Ł. w trakcie weekendów oraz podczas wakacji i ferii szkolnych, zaś w tygodniu, z uwagi na naukę w liceum, zamieszkują wraz z matką w mieszkaniu w Ł.. Po zakończeniu roku szkolnego synowie powoda planują udać się na studia do Ł., gdzie będą zamieszkiwali u ojca.

Sąd Okręgowy wskazał, że obowiązek (...) do złożenia oświadczenia woli na podstawie art. 64 k.c. o zobowiązaniu się do wypłacenia odpowiedniej kwoty tytułem odprawy mieszkaniowej należnej w związku ze zwolnieniem ze służby wojskowej, wynika bezpośrednio z przepisów ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych RP. Sąd I instancji podkreślił, że strona pozwana w toku postępowania nie kwestionowała istnienia takiego obowiązku, równocześnie nie zgadzając się z powodem w zakresie wysokości dochodzonej przez niego kwoty.

Powód decyzją nr (...) Ministra Obrony Narodowej został zwolniony z zawodowej służby wojskowej i przeniesiony do rezerwy ze skutkiem od dnia 30 czerwca 2009 r. Ponieważ ustawodawca w ustawie z dnia 22 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych RP oraz o zmianie niektórych innych ustaw nie zawarł żadnych przepisów przejściowych, stosownie do ogólnych zasad intertemporalnych, Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na ustawie o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych RP z dnia 22 czerwca 1995 r. (t.j. Dz. U. z 2005 r., Nr 41, poz. 398, ze zm.).

Stosownie do art. 23 ust. 1 pkt 1 a) powyższej ustawy żołnierzowi służby stałej zwalnianemu z zawodowej służby wojskowej, zamieszkałemu w kwaterze, o ile nabył on prawo do emerytury wojskowej lub wojskowej renty inwalidzkiej lub został zwolniony z zawodowej służby wojskowej przed upływem okresu wymaganego do nabycia uprawnień do emerytury wojskowej, w przypadku wypowiedzenia mu stosunku służbowego zawodowej służby wojskowej przez właściwy organ wojskowy przy służy, odprawa mieszkaniową, w wysokości określonej w dalszych przepisach niniejszej ustawy. Stosownie do art. 47 u.z.s.z. ust. 2 odprawę mieszkaniową wypłaca się na podstawie umowy zawartej między dyrektorem oddziału regionalnego Agencji a osobą uprawnioną zwalnającą kwaterę.

Sąd Okręgowy wskazał, że z akt sprawy wynika, iż powód G. M., jako były żołnierz służby stałej, na dzień zwolnienia z zawodowej służby wojskowej posiadał ponad 28 lat i 11 miesięcy wysługi w stopniu wojskowym i osiągnął wysługę braną pod uwagę przy obliczaniu wartości odprawy mieszkaniowej, zaś z dniem 1 lipca 2009 r. nabył uprawnienia do wojskowego zaopatrzenia emerytalnego stosownie do art. 12 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin (Dz. U. z 2004 r., Nr 8, poz. 66, t.j., ze zm.). Biorąc powyższe pod uwagę Sąd I instancji uznał, iż powód spełnił przesłanki zawarte w art. 23 u.z.s.z.

Kwestią sporną, jak wskazał Sąd I instancji pozostaje w niniejszej sprawie moment powstania obowiązku zawarcia między stronami umowy o wypłacie ekwiwalentu oraz jego wysokość.

Sąd Okręgowy przywołał wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 grudnia 2000 r. (OTK ZU 2000/8 poz. 296) oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2005 r. (IV CK 477/2004) i wskazał, że fakt, iż ustawodawca nie określił terminu zawarcia umowy w sprawie wypłaty ekwiwalentu nie oznacza, że organy władzy publicznej posiadają swobodę w tym zakresie. Umowa o wypłatę ekwiwalentu powinna zostać zawarta bez zbędnej zwłoki, po złożeniu przez uprawnionego stosownego wniosku. Z chwilą złożenia wniosku o wypłatę ekwiwalentu pieniężnego powstaje bowiem prawo do tego ekwiwalentu. Skoro prawo do ekwiwalentu powstaje z chwilą zawarcia umowy, a umowa powinna być zawarta niezwłocznie po złożeniu wniosku, to dniem przyznania ekwiwalentu, w rozumieniu art. 47 ust. 2 ustawy, jest dzień w którym umowa powinna być zawarta. W związku z tym wysokość ekwiwalentu pieniężnego jest określana według przesłanek istniejących w chwili, kiedy umowa powinna być zawarta.

Według Sądu Okręgowego, ustalenia wymagał zatem moment złożenia przez powoda wiążącego stronę pozwaną wniosku. Stosownie do ust. 2 art. 47 u.z.s.z. zawarcie umowy następuje po przedstawieniu przez osobę uprawnioną jednego z następujących dokumentów:

- 1) zaświadczenia o nabyciu uprawnień do emerytury wojskowej lub do wojskowej renty inwalidzkiej wydanego przez wojskowy organ emerytalny;
- 2) zaświadczenia o przyczynach zwolnienia z zawodowej służby wojskowej wydanego przez dowódcę jednostki wojskowej, w której żołnierz służby stałej pełnił zawodową służbę wojskową, jeżeli nie nabył prawa do emerytury wojskowej lub nie uzyskał uprawnień do wojskowej renty inwalidzkiej;
- 3) zaświadczenia o związku śmierci żołnierza zawodowego ze służbą wojskową wydanego przez właściwy organ wojskowy;
- 4) decyzji, o której mowa w ust. 5, wraz z zaświadczeniem o wysłudze lat, od której jest uzależniona wysokość dodatku za długoletnią służbę wojskową, wydanym przez właściwy organ wojskowy, jaką żołnierz zawodowy będzie posiadał w ostatnim dniu pełnienia zawodowej służby wojskowej.

Sąd I instancji wskazał, że z akt sprawy wynika, iż powód zaświadczenie o nabyciu uprawnień do emerytury dostarczył pozwanej w dniu 28 sierpnia 2009 r. uzupełniając tym samym braki formalne wniosku o wypłatę ekwiwalentu pieniężnego i zyskując uprawnienie do dochodzenia zawarcia umowy z pozwaną. (...) w piśmie z dnia 6 lipca 2009 r. uzależniła pozytywne rozpatrzenie wniosku powoda od dostarczenia przez niego zaświadczenia o zwolnieniu i całkowitym rozliczeniu zajmowanej kwatery w L., jednakże powyższe nie stanowiło, zdaniem Sądu Okręgowego warunkum sine qua non wskazanego w przepisach ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych RP. Umowa bowiem

mogła być zawarta z określeniem terminu płatności jako równoczesnego ze zdaniem kwatery. Ostatecznie zatem dla wyliczenia wysokości odprawy Sąd I instancji przyjął stan rzeczy z sierpnia 2009 r. wskazując, że wypłata ekwiwalentu powinna nastąpić po zwolnieniu kwatery, i do tego terminu nie mogły biec odsetki ustawowe za opóźnienie w wypłacie.

Sąd Okręgowy uznał, że odmienna wykładnia prezentowana przez pozwaną, jakoby zawarcie umowy nie było możliwe przed zwolnieniem kwatery jest nieprawidłowa. Skoro bowiem dla wyliczenia "wysokości odprawy miarodajny jest stan rzeczy z chwili zawarcia umowy, a umowa miała być zawarta po zwolnieniu kwatery - to trzeba by wówczas przyjąć zerową liczbę norm powierzchniowych - ponieważ w tej dacie już nikt: ani powód, ani nikt z jego rodziny, by w tej kwaterze nie mieszkał, a w dodatku powód nie był już wówczas żołnierzem. Prowadziłoby to do absurdalnej konkluzji, że wszystkie umowy zawierane dopiero po zwolnieniu kwatery - opiewałyby na odprawę o zł. Taka wykładnia byłaby natomiast nie do pogodzenia z założeniem racjonalnego ustawodawcy.

Sąd I instancji uznał zatem ostatecznie, iż pozwana zobowiązana była do zawarcia ww. umowy w terminie 30 dni od daty złożenia wniosku - co wyczerpuje pojęcie niezwłoczności w przypadku organu osoby prawnej o tak wysokim profesjonalizmie, ale też o tak skomplikowanej strukturze, jak pozwana.

Następnie Sąd Okręgowy wskazał, że stosownie do art. 47 ust 1 u.z.s.z. odprawa mieszkaniowa wynosi 3 % wartości przysługującego lokalu mieszkalnego za każdy rok podlegający zaliczeniu do wysługi lat, od której jest uzależniona wysokość dodatku za długoletnią służbę wojskową, i nie może być niższa niż 45 % oraz wyższa niż 80 % wartości przysługującego lokalu mieszkalnego. Żołnierzowi zawodowemu, zwolnionemu z zawodowej służby wojskowej, przysługuje odprawa obliczona z uwzględnieniem okresu służby liczonego w pełnych latach, z tym że rozpoczęty rok przyjmuje się jako rok pełny.

Mając powyższe na uwadze Sąd I instancji wskazał, iż w przypadku powoda powyższa wartość będzie kształtowała się na maksymalnym poziomie 80 % z uwagi na osiągnięcie przez niego 29 lat wysługi pomnożonej przez współczynnik 3% (29 lat x 3% = 87). Ta okoliczność nie była, zdaniem Sądu Okręgowego sporna między stronami.

Sąd I instancji wyjaśnił, że zgodnie z przepisami ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych RP wartość przysługującego lokalu mieszkalnego jest iloczynem maksymalnej powierzchni użytkowej podstawowej przypadającej na jedną normę, o której mowa w art. 26 ust. 1 u.z.s.z., ilości norm należnych żołnierzowi w dniu zawarcia umowy o wypłatę odprawy mieszkaniowej, wskaźnika 1,45 i wartości 1 m. kw. powierzchni użytkowej określonej w pkt 3 ust. 1 art. 47 u.z.s.z.

W pkt. 3 ust. 1 art. 47 u.z.s.z, wskazano, iż Prezes Agencji raz w roku, nie później niż do końca roku kalendarzowego, ogłasza w formie, komunikatu obowiązującą w całej Agencji wartość odtworzeniową 1 m. kw. powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego, będącą średnią arytmetyczną, wyliczoną na podstawie kosztu odtworzenia ustalanego przez wojewodów na podstawie odrębnych przepisów dla poszczególnych powiatów, za pierwsze półrocze, na rok następny. W 2009 r. była to kwota 2.778,33 zł.

Jeśli chodzi o określenie powierzchni użytkowej podstawowej, to Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie z art. 26 u.z.s.z., przy ustalaniu powierzchni uwzględnia się zajmowane przez żołnierza służby stałej stanowisko służbowe oraz stan rodzinny. Norma powierzchni, użytkowej podstawowej przysługującej żołnierzowi z jednego tytułu wynosi 7 – 10 m. kw. Członkami rodziny żołnierza służby stałej, których uwzględnia się przy ustalaniu przysługującej powierzchni użytkowej podstawowej, są małżonek, a także wspólnie zamieszkałe dzieci własne, przysposobione oraz przyjęte na wychowanie na podstawie orzeczenia sądu opiekuńczego, jak również dzieci małżonka, do czasu zawarcia związku małżeńskiego, nie dłużej jednak niż do dnia ukończenia dwudziestu pięciu lat życia, chyba że przed tym dniem stały się niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji i nie zawarły związku małżeńskiego.

W niniejszej sprawie, jak wskazał Sąd I instancji, kluczowym zagadnieniem było, czy przy obliczaniu wysokości odprawy mieszkaniowej pod uwagę należy brać normę przypadającą na każdego z synów powoda. Pozwana, z uwagi na orzeczenie Sądu Okręgowego w Łodzi wydane w sprawie II C 1571/07, stosownie do którego miejsce zamieszkania M. i M. M. (3) ustalone zostało przy matce, że powodowi nie przysługuje zwiększona norma powierzchni użytkowej.

(...) w uzasadnieniu do takiego rozumowania powoływała się na sprzeczne informacje pochodzące od G. M. i M. M. (1) w zakresie miejsca zamieszkiwania ich synów.

Sąd Okręgowy uznał, że w dniu 27 września 2009 r. (30 dni od złożenia wniosku o zawarcie umowy), pomimo orzeczonego wyrokiem rozwodu powód niewątpliwie zamieszkiwał wraz ze swoimi synami w L.. Powyższe potwierdzone zostało dokumentami złożonymi przez stronę powodową oraz zeznaniami samego G. M., a także jego małżonki, którym Sąd I instancji w niniejszym zakresie w pełni dał wiarę.

Sąd Okręgowy nie zgodził się z argumentacją przedstawioną przez pozwaną, że orzeczone w wyroku rozwodowym miejsce zamieszkania synów Państwa M. przy M. M. (1) pozostaje wiążącym dla ustalenia faktycznego miejsca zamieszkiwania przez M. i M. M. (2). Podkreślił, iż art. 26 u.z.s.z. wśród przesłanek ustalania przysługującej powierzchni użytkowej podstawowej wskazuje jedynie faktyczne wspólne zamieszkiwanie strony wraz z dziećmi własnymi, nie zaś pozostawanie przez rodziców w związku małżeńskim, czy też posiadanie przez nich pełnej władzy rodzicielskiej.

Sąd Okręgowy nie zgodził się także z twierdzeniem pozwanej, że zrealizowała ona uprawnienia dzieci powoda w zakresie zakwaterowania poprzez podpisanie z M. M. (1) przywołanej umowy najmu lokalu nr (...) z dnia 24 czerwca 2011 r. Powyższa umowa zawarta została bowiem przez małżonkę powoda i nie uwzględnia w swojej treści osób M., ani M. M. (3), którzy nie są stronami tej umowy. Umowa ta została zawarta jedynie na określony czas 5 lat.

Wobec powyższego Sąd I instancji przy ustalaniu wysokości norm powierzchni użytkowej podstawowej wziął pod uwagę nie tylko powoda, ale również dwóch jego synów. Ustalona zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Obrony Narodowej z dnia 9 sierpnia 2004 r. w sprawie norm powierzchni użytkowej podstawowej przysługujących żołnierzom służby stałej (Dz. U. z dnia 26 sierpnia 2004 r.) wysokość powierzchni użytkowej wynosić powinna więc 30 m. kw.

Ostatecznie zatem Sąd I instancji dla ustalenia wysokości odprawy mieszkaniowej wziął pod uwagę powierzchnię użytkową o wielkości 30 m. kw., pomnożył ją przez ustawowy współczynnik 1,45, następnie przez wartość odtworzeniową 1 m. kw. w wysokości 2.778,33 zł oraz przez współczynnik 80 % wartości przysługującego lokalu mieszkalnego, co dało iloczyn w wysokości 96.658,88 zł.

Od tej kwoty, jak wskazał Sąd Okręgowy, stosownie do art. 359 § 1 k.c. w zw. z art. 481 § 1 k.c., należą się powodowi odsetki ustawowe za opóźnienie w wypłacie odprawy - od dnia, w którym nastąpił termin płatności odprawy, tzn. od dnia następnego po dniu, w którym powód ostatecznie zwolnił kwaterę i zdał ją pozwanej (16 lipca 2011 r.). Sąd I instancji wyjaśnił, że prawo do żądania odsetek może wynikać nie tylko z przepisu prawa, np. art. 481 § 1 k.c. w razie opóźnienia ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, ale również z czynności prawnej. Zgodnie bowiem z art. 359 § 1 k.c., odsetki od sumy pieniężnej należą się tylko wtedy, gdy to wynika z czynności prawnej albo z ustawy, z orzeczenia sądu lub z decyzji innego właściwego organu. Uwzględniając treść orzeczenia którym nie zasądzone odsetek od kwoty pieniężnej, lecz zobowiązano pozwaną do złożenia oświadczenia woli zobowiązującego ją do zapłaty kwoty ekwiwalentu pieniężnego wraz z odsetkami uzasadniony jest wniosek, że prawo do odsetek dla powoda wynika z czynności prawnej, tj. umowy o wypłatę ekwiwalentu pieniężnego. Zakres i treść oświadczenia, do złożenia którego złożenia, na podstawie art. 64 k.c., jest zobowiązana strona pozwana powinna odpowiadać zakresowi i treści oświadczenia woli, do którego złożenia zobowiązują ją właściwe przepisy prawa materialnego. Konstytutywny charakter orzeczenia wydanego na podstawie art. 64 k.c. nie sprzeciwia się temu, aby obejmowało ono także zobowiązanie strony pozwanej do złożenia oświadczenia przewidującego obowiązek zapłaty przez nią odsetek od świadczenia pieniężnego za okres poprzedzający uprawomocnienie się orzeczenia, jeżeli z przepisów prawa materialnego wynikał obowiązek zawarcia umowy o takiej treści oraz termin spełnienia świadczenia. Z uregulowań dotyczących ekwiwalentu pieniężnego wynika, że umowa o wypłatę tego świadczenia pieniężnego powinna określać nie tylko jego wysokość, ale również precyzować termin jego zapłaty oraz zawierać zobowiązanie pozwanej Agencji do zapłaty odsetek w razie niespełnienia świadczenia w tym terminie.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego w części uwzględniającej powództwo wniosła pozwana.

W apelacji zarzuciła:

1. naruszenie art. 23 ust. 1 pkt 1 lit. a i lit. b i ust. 2 ustawy z dnia 22 czerwca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w brzmieniu obowiązującym przed nowelizacją z dnia 01 lipca 2010 r. w związku z art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. nowelizującej z dniem 1 lipca 2004 roku ustawę o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych przez przyjęcie, że powodowi przysługuje prawo do odprawy mieszkaniowej, podczas gdy nie ma w sprawie jakichkolwiek ustaleń faktycznych pozwalających na przesądzenie, że powód był objęty zakresem podmiotowym powołanego przepisu art. 23 ust. 1 pkt 1 lit. a i lit. b UZSZ w brzmieniu obowiązującym przed nowelizacją z dnia 01 lipca 2010 r., a realizacja jego uprawnień do zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych nie podlegała art. 23 ust. 2 u.z.s.z. w brzmieniu obowiązującym przed nowelizacją z dnia 01 lipca 2010 r.;
2. naruszenie art. 23 ust. 2 UZSZ w brzmieniu obowiązującym przed nowelizacją z dnia 01 lipca 2010r., poprzez jego niezastosowanie w rozpatrywanej sprawie, naruszenie art. 47 ust. 2 UZSZ w brzmieniu obowiązującym przed nowelizacją z dnia 01 lipca 2010 r. przez przyjęcie, że powód jest osobą uprawnioną zwalnającą kwaterę, podczas gdy zgromadzony materiał dowodowy nie daje podstaw do czynienia ustaleń, że zajmowany przez niego lokal stanowił kwaterę w rozumieniu przepisów powołanej ustawy.
3. Naruszenie art. 1a pkt 3 w związku z art. 23 ust. 4 UZSZ w brzmieniu obowiązującym przed nowelizacją z dnia 01 lipca 2010r., przez przyjęcie, że zajmowany przez powoda lokal był kwaterą w rozumieniu art. 23 ust. 1 pkt 1 i art. 47 ust. 2 UZSZ w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lipca 2004 roku, podczas gdy wyłącznym kryterium oceny, czy lokal jest kwaterą jest jego umieszczenie w wykazie kwater, sporządzonym przez dyrektorów oddziałów regionalnych (...) i zatwierdzonym przez Prezesa Agencji w uzgodnieniu z Ministrem Obrony Narodowej, stosownie do art. 23 ust. 4 UZSZ w brzmieniu obowiązującym przed nowelizacją z dnia 01 lipca 2010r., a sąd w tym zakresie nie dysponował jakimkolwiek materiałem dowodowym,
4. art. 65 k.c. w zw. z art. 359 § 1 k.c. oraz w zw. z art. 481 § 1 k.c. przez zasądzenie odsetek ustawowych za okres sprzed zawarcia umowy, podczas gdy obowiązek zapłaty odsetek powstaje dopiero po zawarciu umowy, przewidzianej w art. 47 ust. 2 UZSZ w brzmieniu obowiązującym przed nowelizacją z dnia 01 lipca 2010r., a skoro wyrok zastępuje oświadczenie woli pozwanej - to obowiązek uiszczenia odsetek nie może obejmować daty wcześniejszej;
5. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku, przez nie uczynienie istotnych dla rozpoznania sprawy niniejszej ustaleń określających czy przydzielony powodowi lokal mieszkalny stanowił w dacie zakończenia przez niego służby wojskowej (30 czerwca 2009 r.) kwaterę w rozumieniu (...) w brzmieniu obowiązującym przed nowelizacją z dnia 01 lipca 2010r., niezbędną do zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych żołnierzy służby czynnej i figurującą w wykazie, o którym mowa w art. 23 ust. 4 UZSZ w brzmieniu obowiązującym przed nowelizacją z dnia 01 lipca 2010r.;
6. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku, przez sprzeczne z materiałem dowodowym przyjęcie, że powód był w dniu 27 września 2009r., to jest w dniu przyjętym przez Sąd jako dzień w jakim winna być zawarta umowa o wypłatę odprawy mieszkaniowej, osobą zwalnającą kwaterę w rozumieniu art. 47 ust. 2 UZSZ w brzmieniu obowiązującym przed nowelizacją z dnia 01 lipca 2010r., a tym samym spełniał wymogi ustawowe do zawarcia umowy o wypłatę odprawy mieszkaniowej, podczas gdy ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że powód stał się osobą „zwalnającą kwaterę” dopiero w dniu 15 lipca 2011 r., a więc dopiero w tym dniu spełnił przesłankę ustawową „zwalniania kwatery” i w dacie tej nie zamieszkiwał z małoletnimi synami, co skutkowało nieprawidłowym przyjęciem do obliczenia kwoty odprawy mieszkaniowej ilości norm powierzchni użytkowej podstawowej przysługujących żołnierzom służby stałej, z nieprawidłowym uwzględnieniem norm przypadających na synów powoda;

7. naruszenie art. 65 k.c. w związku z art. 47 ust. 2 UZSZ w brzmieniu obowiązującym przed nowelizacją z dnia 01 lipca 2010r., przez jego niewłaściwe zastosowanie, to jest pominięcie jako warunku zawarcia umowy o wypłatę odprawy mieszkaniowej obowiązku „zwalniania kwatery” przez powoda, a tym samym błędne ustalenie, że samo złożenie wniosku o wypłatę odprawy mieszkaniowej, bez działań ze strony powoda zmierzających do „zwalniania kwatery” implikuje obowiązek pozwanego zawarcia umowy, co skutkowało nieprawidłowym przyjęciem do obliczenia kwoty odprawy ilości norm powierzchni użytkowej przypadających na synów powoda, a tym samym zobowiązaniem pozwanego do złożenia oświadczenia woli sprzecznego z art. 47 ust. 2 UZSZ w brzmieniu obowiązującym przed nowelizacją z dnia 01 lipca 2010 r.

W konkluzji skarżący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Wbrew twierdzeniom skarżącej Sąd Okręgowy poczynił prawidłowe i wyczerpujące ustalenia w sprawie niniejszej oraz poddał je prawidłowej ocenie prawnej. Ustalenia te i ocenę prawną Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własne.

Jeśli chodzi o zarzuty zawarte w pkt. 1, 2, 3 oraz 5, które zmierzają, jak się wydaje do podważenia ustaleń Sądu I instancji co do tego, że powód jest osobą uprawnioną do otrzymania odprawy mieszkaniowej, oraz że zwalniany przez niego lokal stanowił kwaterę w rozumieniu art. 23 i 47 u.z.s.z. – to zarzuty te należy uznać je za spóźnione i bezzasadne.

Pozwana w odpowiedzi na pozew wdała się w spór, wyraźnie wskazując, że spór pomiędzy stronami dotyczy wyłącznie wyliczenia kwoty należnej powodowi odprawy mieszkaniowej. W pierwszym akapicie odpowiedzi na pozew (...) stwierdziła, że G. M. nie przysługuje odprawa mieszkaniowa wyliczona przy uwzględnieniu dodatkowych norm na dzieci. Takie stanowisko było prezentowane przez pozwaną w toku dalszego postępowania, a również przed jego wszczęciem, co jasno wynika z kierowanych do powoda i jego byłej żony pism z dnia 6 lipca 2009 r., z dnia 29 marca 2011 r. (w którym w akapicie trzecim mowa jest o zwolnieniu zajmowanej kwatery), z dnia 21 lipca 2011 r. oraz notatki służbowej nie kwestionowanej przez strony z dnia 13 listopada 2009 r.

Oznacza to, że pozwana przyznała na podstawie art. 230 k.p.c. w związku z art. 229 k.p.c. okoliczność, że G. M. jest osobą, której na podstawie art. 23 u.z.s.z. przysługuje odprawa za zwalniany lokal będący kwaterą. W apelacji nie wskazano żadnych logicznych argumentów podważających ustalenia Sądu I instancji w tym zakresie ani też uzasadniających zmianę stanowiska procesowego przez pozwaną.

Decyzją nr (...) przyznano G. M. prawo do osobnej kwatery stałej i (...) nie wskazuje, aby przydzielony powodowi lokal przestał być kwaterą, bądź by na rzecz powoda wydano decyzję, o jakiej mowa w art. 23 ustęp 2 u.z.s.z. w brzmieniu obowiązującym w 2009 r.

W apelacji wskazano, że „nie wiadomo, czy powód miał obowiązek zdać przedmiotowy lokal wobec zakończenia służby wojskowej, czy też dalej mógł go zajmować”. Podkreślenia wymaga, że obowiązek posiadania takiej wiedzy obciąża pozwaną jako dysponenta lokalu i podmiot, który dokonał przydziału na rzecz powoda osobnej kwatery stałej. Pozwana nie wskazuje również, kto zajmuje obecnie lokal zwolniony przez powód i jego rodzinę i na jakiej podstawie. Zdaniem Sądu Apelacyjnego jest to zabieg celowy, gdyż w istocie zwolniony przez powoda lokal stanowi kwaterę.

Zasadne, w świetle art. 47 ust. 2 u.z.s.z. w brzmieniu obowiązującym w 2009 r. było przyjęcie przez Sąd Okręgowy, że umowa dotycząca odprawy za zwalnianą kwaterę stałą powinna być zawarta niezwłocznie po skutecznym złożeniu wniosku o wypłacenie tej odprawy, oraz że warunkiem **wyprzedzającym** zawarcie powyższej umowy nie jest opuszczenie i opróżnienie lokalu. Rozważania Sądu I instancji w tym zakresie są logiczne i poparte orzecznictwem Sądu Najwyższego oraz Trybunału Konstytucyjnego, natomiast polemika zaprezentowana w apelacji nie dostarcza żadnych racjonalnych argumentów. Skarżący wskazuje jedynie, że skoro ustawodawca nie określił terminu, w

którym dyrektor oddziału regionalnego Agencji zobowiązany jest zawrzeć wskazaną umowę, a określił natomiast, że regulacja zawarta w art. 47 ustęp 2 u.z.s.z. (w brzmieniu z 2009 r.) dotyczy osób uprawnionych zwalnających kwatery, to warunkiem zawarcia umowy jest opuszczenie kwatery. Gdyby tak było, to ustawodawca powinien był raczej wskazać, że zawarcie umowy następuje po zwolnieniu kwatery. Zawarcie umowy natomiast następuje z uwzględnieniem warunku opuszczenia lokalu i warunkuje to wyprzedzająco wypłatę odprawy. Zaprezentowana przez skarżącą wykładnia zakłada rozwiązanie nie do przyjęcia w państwie prawa, że obywatel ma obowiązek najpierw znaleźć nowe lokum, opuścić kwatery, a termin zawarcia umowy przez (...) na podstawie art. 47 u.z.s.z. jest zdarzeniem przyszłym i niepewnym, a w dodatku pozwana może wybrać sobie do jej zawarcia taki moment, jaki będzie korzystny finansowo dla Skarbu Państwa, ale już niekoniecznie dla obywatela (rozwód, uppełnoletnienie i usamodzielnienie się dzieci itp.).

Z tego względu zasadne było przyjęcie przez Sąd Okręgowy, że miarodajną chwilą dla ustalenia rozmiaru obowiązku obciążającego pozwaną był wrzesień 2009 r., a wówczas synowie powoda z całą pewnością faktycznie zamieszkiwali wraz z nią i nie zmienia tej okoliczności fakt, któremu z rodziców przyznano wykonywanie władzy rodzicielskiej nad dziećmi.

Wbrew twierdzeniom apelacji, Sąd I instancji nie naruszył art. 65 k.c. w zw. z art. 359 § 1 k.c. oraz w zw. z art. 481 § 1 k.c. Umowa, o jakiej mowa w art. 47 ustęp 2 u.z.s.z. powinna być zawarta z powodem, co już wyżej wskazano 28 września 2009 r., natomiast wypłata odprawy powinna nastąpić w momencie zwolnienia kwatery, co w sprawie niniejszej nastąpiło w dniu 15 lipca 2011 r. Ma rację skarżący, że wyrok wydany na podstawie art. 64 k.c. ma charakter konstytutywny, co nie oznacza, że nie można w nim nałożyć na strony obowiązków z datą wcześniejszą. Zważywszy należy, że (...) nie dopełniła ciężących na niej ustawowo dwojakiego rodzaju obowiązków: zawarcia umowy i jej wykonania (wypłaty odprawy). Nic zatem nie stało na przeszkodzie, aby niejako przymusić w sensie prawnym pozwaną do złożenia oświadczenia woli uwzględniającego oba te obowiązki. Pozwana, wbrew swoim twierdzeniom znajduje się w stanie opóźnienia już od września 2009 r. (co do przyznania prawa) oraz od 16 lipca 2011 r. (co do realizacji prawa), natomiast wyrok Sądu I instancji właśnie ukonstytuował te prawa uwzględniając czas właściwy dla ich realizacji, co nie narusza w zakresie odsetek art. 359 § 1 k.c. Wyrok Sądu Okręgowego zastępuje bowiem w tym przypadku czynność prawną.

Mając na uwadze przedstawione wyżej okoliczności Sąd Apelacyjny uznał zarzuty apelacji za bezzasadne i na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak na wstępie.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. uwzględniając wartość przedmiotu zaskarżenia.